

ILMAVALVONTA

Sotien, varsinkin talvisodan, aikana oli Turku ja sen satama yksi tärkeimmistä vihollisen pommituskohteista. Tarkoituksena oli katkaista Suomen yhteydet länsivaltoihin. Talvisodan aikana Turku pommitettiin 61 kertaa. Lentokoneita osallistui pommituksiin yli 400 ja ne pudottivat n. 4400 pommia.

Jatkosodassa pahimmat pommitukset olivat 25. – 26.6.1941, eli heti Hitlerin Neuvostoliittoon tapahtuneen hyökkäyksen jälkeisinä päivinä. Samoina päivinä venäläiset pommittivat lukuisia kaupunkeja Suomessa. Toinen voimakkaampi pommitusjakso oli helmikuussa 1944. Jatkosodassa Turku pommitettiin kahdeksan kertaa. Parantunut ilmatorjunta pakotti useimmat koneet pudottamaan pomminsa kaupungin ulkopuolelle, Karunassa niitä tuli mereen Haanniemen – Lindvikin alueelle ja Sandön saareen. Eräänä laskiaistiistaina oli komea valonäytös, kun koneet pudottivat palopomminsa Haanniemen edustalle. Jatkosodan tuhot jäivät Turussa huomattavasti talvisotaa pienemmiksi.

Karuna sijaitsi erinomaisessa paikassa, tosin jo kovin lähellä kaupunkia, ajatellen vihollisen koneiden tähytystä niiden lentäessä kohti Turkuja sekä idästä että etelästä Viron Paldiskin tukikohdasta.

Jo vuodesta 1935 alkaen oli Karunan lottia koulutettu ilmavalvontaan valtakunnallisilla kursseilla Tuusulassa. Ja tammikuussa 1940 järjestettiin Maalun tornissa Lotta-piirin Iv-koulu-tilaisuus, johon osallistui 30 lottaa.

Koko talvi- ja jatkosodan sekä, ainoina Turun seudulla, osittain välirauhankin ajan Karunan naiset valvoivat ilmatilaa Maalun tornissa Viljami Jätinvuoren johdolla. He antoivat vihollisen pommikoneiden lähestyessä hälytyksen Turkuun.

Toiminta alkoi melko pian talvisodan syttymisen jälkeen, tornin ollessa vielä keskeneräinen, ja jatkui pieniä katkoja lukuun ottamatta välirauhan ja jatkosodan ajan. Nuoret, monet alle 20-vuotiaat, ja vähän vanhemmatkin lotat olivat innokkaita ilmavalvojia jopa niin, että Suojeluskunnan Esikunta kehotti vähentämään valvojia, jotta työ olisi tehokkaampaa. Valvontaa varten perustettiin tammikuussa 1940 32 hengen ryhmä. Kun vuorokauden kerrallaan oli vuorossa 4 lottaa, tuli vuoro periaatteessa joka kahdeksas päivä.

Vuorossa olleista lotista kaksi oli tornissa (välirauhan aikana yksi) ja kaksi lepäämässä Maalun pikkutuvan vartiotuvassa. Talvella tornivuoro kesti kaksi ja kesällä neljä tuntia.

29.1.1940 sattui ikävä tapaus, kertoo Sally Oksanen: ”*Koneet lähestyivät, ja soitin Turkuun hälytyksen, mutta sitä ei uskottu, koska mistään muusta tornista ei ollut hälytystä tullut. Sanoin vihaisesti, etten kai minä huvikseni soittale, koneita tulee ja paljon. Taisin käyttää vähän normaalia kovempaa kieltä. Myös Mäenalan tornista Sauvosta Meri Järvinen antoi hälytyksen.*” Turussa ilmahälytys myöhästyi ja seurauksena oli, että ns. Postitalon pommituksessa kuoli 39 ihmistä. (Talvisodassa Turun pommituksissa kuoli kaikkiaan 52 ja haavoitui 151 henkeä). Kerrotaan, että vastuussa ollut kapteeni ampui itsensä.

Välirauhan aikana 29.12.1940 valitsi Suojeluskunnan esikunta tulevaisuutta varten ilmavalvontaan kahdentoista hengen ryhmän: Anja Mikkola, Lyyli Laakso, Toini Suovalli, Paula Koskinen, Marita Heininen, Elli Sirkkilä, Hilikka Urmas, Sally Oksanen, Evi Salmivirta, Maj-Lis Kallioinen, Margit Ranta ja Hilikka Kaitavuori.

Maalun tornin piirustukset teki rakennusmestari Arne Heininen Timarista ja sen rakensi talkoilla Karunan Suojeluskunta. Torni oli 15 m korkea.

Torniin käytetyt puut kaadettiin Maalun metsästä, aivan rakennuspaikan vierestä. Puuosat tervattiin. Rautaholkit, joilla tornin alapää kiinnitettiin kallioon, ja muut tarvittavat rautaosat takoi Timarin seppä, ja Leo Jätinvuori haki ne opettaja Lehtiön moottoripyörällä työmaalle. Tornin yläosasta vedettiin harusvaijerit kallioon. Korissa oli keskellä hiekalla täytetty laatikko, jonka takaa voi hakea näkösuojaa viholliskoneilta, sekä lokero puhelimelle. Seinustalla oli laveri, jolla voi välillä levähtää.

Torniin kiipeäminen talvella jäätyneitä tikkaita pitkin oli vaarallista puuhaa ja tähyttäminen avonaisessa tähytyskorissa kylmää.

”Kyllä siellä sentään tarkeni, kun kotona puettiin paljon villaista ylle ja tornissa oli hyvät turkit. Kyllä desanttejakin pelättiin. Tarkkana oltiin, jos alhaalta kuului jotain ääniä,” kertoo Eine Virtanen.

Koneiden lentäessä läheltä, ja ampuessa konekivääreillään oli tilanne jännittävä, vaikka en tiedä ampuivatko ne meitä. Yhden ilmataistelun, jossa venäläinen kone putosi, sentään näin kertoo Paula Kallonen.

Sotien aikainen torni hajotettiin heti sodan jälkeen. Vaatimus tornien purkamisesta tuli Valvontakomissiolta.

Nyt paikalla sijaitsee Karunan kyläyhdistyksen vuonna 2005 rakennuttama, entistä puolitoinen metriä matalampi, mutta paljon jyhkeämpi näköalatorni, joka vihittiin syksyn 2005 ensilumilla.

Uuden tornin vihkiäisissä oli juhlapuhujana hovioikeudenneuvos Risto Hiekka, jonka äiti Olga Hiekka oli sotien aikana Karunan Lottien puheenjohtaja.

Uuden tornin vihkiäisissä esiintyi Saukot – kuoro. Edessä: Arvo Suomi, Eero Laaksonen, Juhani Alakylä, Olli Airio. Takana: Paavo Laaksonen, Matti Isaksson, Rauno Ilola ja Leevi Jätinvuori.